

Шочмо эл, порылык да чын верч!

20-шо (3564) №,
2022 ий 20 май,
кугарня.

Будь готов!

Ямде лий

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Пионерийын пашаже курумашлык

Фотом еш архив гыч налме.

Пионерийлан —
100 ий.

ПОДПИСКЕ

Пагалыме лудшына-
влак, 2022 ийын кокым-
шо пелйжылан
«Ямде лий» газетлан
возалташ вашкыза:

- верласе связь отделени-
йыште (почто);
- podpiska.pochta.ru сайтыште
але «Почта России» мобиль-
ный приложений гоч.

Подпискым ыштыше да квитан-
цийын копийжым редакцийыш-
ке колтышо-влак коклаште
ЛОТЕРЕЙ модыш эртаралтеш.
Түн приз – БАССЕЙН.
Индекс – П4696.

Ак – 385
тенгеат
80 ыр.

Рекламе.

Марий Турек район Арбор кундем Лоп ял гыч Семёновмыт ешлан (снимкыште) пионерийын шочмыжлан 100 ий темме кече – кугу пайрем. Кова М.В.Семёнова йоча-влак дене 40 ий пашам ыштен, 23 ий пионервожатый лийын. Паша лектышыже нерген ятыр значок, грамот, газетыште савыкталтше статья ойлат. Мария Васильевнан корныжым шешкыже, Людмила Николаевна, шуен. Тудо Арбор школышто руш йылмым да литературым ятыр ий туныктен. Йочаж годым чолга пионер, отряд советын председателже, вара пионер лагерьын вожатыйже лийын. Кызыт Людмила Николаевнан Александр эргыже школышто директорын воспитаний паша

шотышто алмаштышыжлан ышта да туныктышо тукымым шуя. Александр «Эр вий» йоча организацийыште шкенжым чолган ончыктен, «Келшымаш тулотын» участникше лийын. Изирак икшыве-влак Лиана ден Диана тыгак кугу ўшаным пуат. Түрлө конкурсышто мастарлыкыштым ончыктат да сенгышыш лектыт. Еш, тудын ойыртэмже, түрлө йўлаже да сенгымашыже-влак дене палдарат. «Мыйын еш архивем» республикысе конкурсышко кажныже ушнен да ончыл верыш лектын. Ёдыр-влакат илышыштым икшыве-шамыч дене кылдаш шонат. Мария Васильевна чылалан – кугу пример.

Умбакыже 3-шо
лаштыкыште лудса.

«Ямде лий» 2022 ий 20 май

**И в а н
СМИРНОВ,**
Россий Федерацийын
сулло, Ма-
рий Эл Рес-
публикын
ка лы к
артиште:

**Мыят пионер
лийынам**

— Пи-
о н е р
и л ы ш
э н вол-
г ы д о
пагыт семын шарналт кодын.
Иза-акам-влак пионер ли-
йыныт. Нуным ончен кугешне-
нам. Сайын тунемаш, чолга,
ончылно лияш тыршенам. Пи-
онер радамыш ушнымо тат

нигунам огеш мондалт. У
Торъял район Тушнур шко-
лышто тунеммем годым
йошкар галстукым шўйыш-
кем кылденыт. Тўмырым пер-
калаш, горным пуалташ мот-
коч йўратенам. А пашаш тўш-
кан коштмаш пайремла чучын.
Ме шудым соленна, удырен-
на. Колхозлан ковыштам,
кешырым поген налаш пол-
шенна. Тылеч посна макулату-
рым, пўтыльмым, ломыжым
погенна, чодырам эрыктенна.
Паша мемнам илаш, ончыко
ончен мошташ туныктен. У
Торъял школын пионервожа-
тыйже Татьяна Степановна
Бирюкова пеш чолга ўдыра-
маш ыле. Ме тудын дене
кугешненна да тудын гай
лияш тыршенна.

Пионер организацийын шочмо кечыже –
1922 ий 19 май. Тиде кечын комсомолын

Историй гыч

II Всероссийский конференцийыштыже чыла вере пионер
организаций-влакым ыштыме нерген пунчалым луктыныт.

1924 ий марте пионер организаций Спартакын лўмжым
нумалын. Пролетарийын кугу вождьшо В.И.Ленинын колымо
ийынак пионер организацийлан тудын лўмжым пуэныт.

«Стелла» - шўдыр

Фотом Интернет-Гыч. Ямде.

14-ше номеран гимназийыште «Стелла» пионер дружине
1994 ий гыч пашам ышта. Пионер пашам уэш вораңдарен
колтымаште гимназийын директоржо В.Н.Цепелевын надыр-
же моткоч кугу. Барабанщик, знаменосец, юнкор-влакын
школыштым чумыреныт. Кажне ийын 19 майыште 5-10-шо
класслаште тунемше-влакым пионер радамыш пуртат
(**снимкыште**). Тўрлў фестивалымы, погынымашым, конкур-
сым эртарат. 2005-2006 ийлаште «Келшымаш» фестиваль
лийын. Республикысе районла гыч йоча-шамыч погыненыт.
Пионер-влак Сенымаш кечым пайремлыме годым
Курымашлык тул воктене почётан караулышто шогат.
Пионер дружине самырык тукумым иквереш уша да
сенымашке шуаш полша.

Йошкар-Ола.

Полина ФИЛИНА.

Российысе увер

Узбекистан Респуб-
ликысе Ташкент олаште хи-
мий дене **Менделеевский тў-
нямбал олимпиаде** эртарал-
тын. 14 эл гыч 90 утпа ту-
немше уш-акылжым терген.
Шўртньў медалымы Игнатий
Тарабрин (Моско), Никита
Перов (Озан), Владимир
Михайпенко (Саранск), Свя-
тослав Михайленко (Моско
область) да Виктор Кошлань
(Моско) сетен налыныт.

7-12 ияш тунемше-
влак, Петр I нерген сўре-
тым сўретпыза да **«Землю
русскую прославивший»** все-
российский конкурсыш
ушныза. Пашам [gyazan-
prlib@rounb.ru](mailto:gyazan-prlib@rounb.ru) электрон
адрес дене **31 август марте**
колтыза. Тўрыс уверым [tun-
tuk.ru](http://tun-
tuk.ru) сайтыште ончыза.

Российысе просвеще-
ний министр Сергей
Кравцов тунемме тўнеж-
лаште **пытартыш йынгыр
ден чеверласыме касым
очно** эртараш темлен.

Марий Элысе увер

8-13 июлышто Ма-
рий Турек районысо Сарда-
япыште **марий самырык ту-
кым слёт** эртаралтеш. Тушко
Российын тўрлў регионжо
гыч 14-30 ияш ўдыр-рвезе-
влак ушнен кертыт. Йодма-
шым **1 июнь марте** [myros-
mol.ru](http://myros-
mol.ru) сайтыште пуыман.

Марий Эл Респуб-
ликысе МВД-н УГИБДД-же
ача-ава-влакпан **«Безопас-
ные дороги детям»**
телеграм-каналым
почын. Тудым
t.me/gibdd_rme_o_detyah
ссыпке дене муаш пиеш.

Йошкар-Ола **«Йоча
туризмын рўдолаже»**
лўмым напшаш верч
Всероссийский конкурсышко
ушнен. Сенгыше олам
1 июньышто палемдат.

Пионерийлан — 100 ий

М.В.Семёновам Марий Турек районышто веле огыл, республикыштат моткоч пагалат.

Мария Васильевна — Туныктым пашан ветеранже, Калык просвещенийын отличникше. Тудын дене шинчаваш кутырышна.

— Мария Васильевна, шкежат пионер лийында. Аиста тиде пагытым шарналтена.

— 1956 ийыште, кумшо классыште тунеммем годым, пионер

Пионерийын пашаже курымашлык

радамыш ушненам. Туныктышына Мария Васильевна дене пырля товатмутым тунемынна. Вара тудым черет дене раш каласымеке, шүешна галстукым кылденит. Мөнгө йывыртыше, шулдыранше каенна. Кугурак класслаште кок кубометр дене пум пүчкеденна, тудым шельын оптенна. Парентгым погаш коштынна. Пашам ыштен кушкынна.

— Те Марий Турек район Арбор школышто ятыр ий пашам ыштенда. Пионервожатыйын сомылжо куштылго огыл, эсогыл канаш ярсен огыдал.

— Комсомол путёвко мыйым школышко конден. Эн ончыч руш йылмым туныктемнам, 1965 ийыште пионервожатыйлан шогалтенит. Кажне эрдене шым шагатат нылле минутлан радио дене «Пионерская зорька» передачым колыштынна. Школьштына радиоузел лийын. Тудын полшымо дене ончыкылык сомылна дене палдарен-

на. Ме, сай лектышыш шуаш шонен, пашам ыштенна. Кажне рушарнян ломыжым, макулатурым, чыве шурым погенна, кожлаш коштынна. Йоча-влак дене курчак спек-

таклым ямдыленна. Руш йомакым марий йылмыш кусаренам, парняш чияш келшыше курчак-влакым почто гоч кондыктемнам. Рольым шеледен, түрлө постановкым шынденна. Тылеч посна концертм ончыктемна. Александр Матросов лүмеш дружинына 1975 ийыште республикыште правофланговый лүмем налын.

— Марий Элыште «Келшымаш тулото» икымше гана лач тендан школышто эртаралтын. Тидлан кузе ямдылалтында?

— Икымше «тулото» Виче

«Ямде лий» 2022 ий 20 май

кундем
Р а л ь -

Тўналтышыже —
1-ше лаштыкыште.

ники школышто эртаралтын, кокимшо — Татарстан Республик Балтаси район Ципьяште. Кумшо вашлиймаш 1968 ийыште мемнан дене лийын. Тидлан 312 пилоткым ургенна, «Пеледыш пайрем» мурым тунемынна. «Келшымаш» шомакым марий, руш, татар да одо йылмыла дене возенна. Тыгак кум лозунгым кў дене серенна. Тудым кажне ийын майыште чиялтенна.

— Тыланда «Артек» пионер лагерыште лияш пиал шыргыжалын.

— Тиде 1978 ийыште лийын. Тунам комсомолын шочмыжлан кудло ий темым палемденна. Тидын лүмеш «Артекышке» путёвкым республикыште лач мыланем кучыктенит. Тушто келге шинчымашым налынам. Шуко куштымашым тунемынна. Тушеч кўлешан ятыр книга конденам. Пёртылмеке, пионервожатый-влаклан районсо семинарым эртаренам. Туныктышо коллективна виян лийын. Шкетын сенымашке шуаш йөсө, садлан кеч-могай пашам тўшкан ыштенна.

Х.АЛЕКСАНДРОВА
мутланен.

Снимкыште: М.Семёнован сенгымашыже-влак.

Историй гыч

Марий кунде-

мыште пионер отрядлан негызым Козьмодемьянск олесе йочапёртын 24 юный коммунарже пыштен. Ты отрядын шочмо кечыже семын 1922 ий 8 сентябрьым палемдат. Ик ий гыч комсомолын областысе комитетше пелен йоча коммунистический толкынын бюрожо ышталтын. 1923 ий 24-29

июлышто Краснококшайскыште Тўнямбал йоча арням кумшо гана эртаренит. Тушко погынышо йоча-влакым ушен, Краснококшайскыште икымше пионер отрядым чумыренит.

Геройын шочмо кечыже

Эртыме корно

Немда кыдалаш школ Совет Союз Герой Михаил Васильевич Лебедевын лўмжым нумалеш. Тысе тунемше-влак кажне ийын шымше октябрьыште Геройын шочмо кечыжым палемдат. Тыгай пайрем теният эртыш. Тышке Волжский районсо Мамасево кыдалаш школ гыч пионер отряд, У Торъял кыдалаш школ гыч шымше класс толынит. Нине отряд-влак мемнан землякна М.В.Лебедевын лўмжым нумалыт. Геройын аваже, Марфа Васильевна, изаже Иван Васильевич да йолташыже-влак йоча годсо, школыш коштмо, фронт гыч колтым серыш нерген радамын каласкаленит.

Геройын подвигше мемнам у пашалан, тыршен тунемаш кумыланга. М.В.Лебедевын лўмжым кўшнө кучаш тўналына.

Галя РЫБАКОВА.

У Торъял район, 1977 ий.

Пионерийлан —

Зоя ДУДИНА, поэт, Марий Эл

Республикысе тўвыран сулло пашаенже:

– Йошкар галстукан йоча жапем чынаксылне лийын. Пионерын товатмутшо, ушемн «Ямде лий!» ўжыкшө (девизше), тўн кўштыкшө-влак илышын кўчык-кужужым, чын ден шояжым изинекак умылаш полшенит. Валя Котик лўмеш отряд, Зоя Космодемьянская лўмеш дружине. Пионервожатый Лидия Петровна Бусыгина-Васина –

ўмыреш сай йолташ. Тудын эртарыме сборжо, линейкыже, концертше, КВН-же... Ох, чылажат шарналтеш.

Пионер илышемым «Ямде лий» газет, юнкор паша утларак сылнештареныт. «Ямде лийлан» көра «Орлёнок» лагерьыш миенам. Редакцияшште Марий кутгыжаныш университетышке тунемаш пураш темлымашым пуэныт. Туныктышо-журналист-влак Алексей Юзыкайн, Валентин Исекоков, Анна Петухова чын пионер лияш, чын айдеме лўмым ўмыр мучко арален илаш туныктеныт.

Мыят пионер лийынам

1924-1925 ий- Историй гыч

лаште Шернурышто, Марий Пыламарийыште, Юриныште, Кужэнгерыште, У Торъялыште, Марий Турекыште, Моркышто, Ронгышто, Арбаныште, Марисолаште да Оршанкыште пионер организаций-влак шочыныт. 1924 ийыште Марий автономный областыште 822 пионерым ушышо 21 отряд лийын. 1929 ий июльлан – 5314 пионер.

1929 ий августышто Йошкар-Олаште пионер-влакын икымше слётышт эртаралтын. Тушто икымше Всесоюзный слётыш 20 делегатым сайленыт. 1930-шо ийлаште пионер отряд-влакым школлаштак чумыраш тўнгалыныт.

Мемнан еш пионерий дене пеггыде кылым куча. Авам Лариса Алексеевна пионер лийын. Пионер радамьш пурымьж годым чытырналтше да тунамак кугешныше йўк дене товатмутым каласымьжым кызытат раш шарна. Катя ден Мария акам-шамыч 2000-ше ийлесе пионер улыт. Нуным «Эр вий» СДПО-н «Данко» ушемьшкыже 19 майыште пуртеныт. Шўйышкышт кум тўсан галстукым кылденит. Акам-шамыч тўнгалтыш классыште тунемше йоча-влакын вожатыйышт лийыныт. Чолган да тыршен пашам ыштымыштан ятыр чапкагаз дене палемдалтыныт. Катя Тўнямбал финн-угор лагерьыште кок гана канен. Эн кугу куанлан «Орлёнок» всероссийский лагерьыште лиймыжым шотла. Мыят нунын гаяк чолга пионер лияш тыршаш тўналам.

Снимкыште: Елизавета — аваж дене пырля.

Е.ИВАНОВА фотожо.

Эртыме корно

Кагазым погена

Книгам, у газетым да журналым лукташ кагаз шуко кўлеш. Сандене школыштына макулатурым погымо месячникым увертарышна.

– Таче эн ончыко визымше класс гыч Таня Смирнова лектын, – увертарыш пионервожатый Нина Алексеевна. – Тудо 31 килограммым конден.

Кодшо арняште пионер-влак чумыржо 73 килограмм тошто кагазым погеныт.

Ирина ГОРДЕЕВА.
Параньга, Матародо,
1988 ий.

Катя ден Мария акам-шамыч 2000-ше ийлесе пионер улыт. Нуным «Эр вий» СДПО-н «Данко» ушемьшкыже 19 майыште пуртеныт. Шўйышкышт кум тўсан галстукым кылденит. Акам-шамыч тўнгалтыш классыште тунемше йоча-влакын вожатыйышт лийыныт. Чолган да тыршен пашам ыштымыштан ятыр чапкагаз дене палемдалтыныт. Катя Тўнямбал финн-угор лагерьыште кок гана канен. Эн кугу куанлан «Орлёнок» всероссийский лагерьыште лиймыжым шотла. Мыят нунын гаяк чолга пионер лияш тыршаш тўналам.

Елизавета ЛЕБЕДЕВА.

Медведево, Шойбулак.

Аркадий Гайдарын «Тимур и его команда» книгаже савыкталтме деч вара совет элыште тимуровский паша воранен каен. Икымше тимуровский отряд 1940 ийыште Клин олаште шочын. Лач тыште А.Гайдар повестьшым возен. Куд еган отряд йочапөртлаште, госпитальлаште, шонгыен-влаклан польшккален. Кугу Ачамланде сар годым тимуровец-шамыч салтак-влакын ешыштан польшым пуэныт.

Пионерий дене Филворд кылдалтше шомак-влакым муза.

Г	О	Г	О	Р	Н	А	Т	И	Д
О	Т	Б	А	Р	А	Б	Н	А	Р
Р	А	Т	Ў	М	Ы	Р	Т	Б	У
М	В	О	Ж	А	Т	Н	Т	Т	Д
Ф	Г	А	Л	С	Т	У	К	И	Р
Е	З	Л	Т	С	Б	О	Р	С	У
В	О	Ж	А	Т	Ы	Й	Б	Т	Ж
Р	А	П	О	Р	Т	М	Т	Е	И
С	П	И	О	Н	Е	Р	Э	Г	Н
Т	О	В	А	Т	М	У	Т	И	Е

100 ий

Йошкар галстук

Кугешна мемнан ден кажне Йошкар галстук пидмылан. Тудо знамян ик ужашыже, Кремль шүдыр тул тўсан.

...Галстук дене чолганракын Тый походышко лектат. Тудын дене писынракын Сенет нелым кеч-куштат.

Логалат гын шучко ойгыш, Пуа вийым ешарен: Тудым кондыштын вет Зоя, Кошевой тыгак кылден.

Тиде галстукым арале, Тудо эн ўшан йолташ. Илыш корным эн яндарлын Волгалта тылат йырваш.

Тудын дене кай тораш Да чапетым кучо раш!

Ольга ВЫСОТСКАЯ.
В.ИСЕНКОВ кусарен.

Пионер илыш гыч шарнымаш моткоч шуко. Кужэгер район Нуръял ялысе тўналтыш школышто кумшо классыште тунемме годым пионер радамыш ушнымем эн шерге. Тиде 1977 ийыште лийын. Туныктышына З.П.Ефимова 22 апрельлан школышко фар-тук дене толаш каласыш. Ты кечын линейкыш чумыргышна. Шўешыже йошкар галстукым кылден, школ директор, фронтовик В.Е.Ефимов мутым нале. В.И.Ленин, пионер нерген каласкалыш. Вара воктекше мыйым ўжō да, тыршен тунеммемлан, чолга улмемлан мокталген, галстукшым шўешем пижыктыш. «Будь готов!» манын, кидшым нōлталын, шинчашкем тура ончале. Мый «Всегда готов!» манын вавештышым. Класшыште шкетын гына пионер радамыш ушнышым. Пырля тунемше ўдыр-рвезе-влак 19

Кугу пайрем

«Ямде лий» 2022 ий 20 май

майыште Йошкар галстукан лийыч. Шўдымарий школышто тунемме годым во-

Макулатурым эн шуко погы-мемлан «Миллион – Родине» медальым кучыктеныт.

жаты Ю.А.Демьянова да класс вуйлатыше Д.А.Северюгина мыланна йомак гай пионер илышым пōлекленыт. Ме фермыште пашамыштыше-шамычлан концертым ончыктенна. Мыняр ломыжым, макулатурым погенна! Тений пионерийлан 100 ий темын. Тиде кугу пайрем дене чыланьштым саламлем.

Э.В.ЗАХАРОВА.
Параньга, Янгетсола.

Йочан йолташыже – вожатый

Мемнан школышто 1974-1979 ийлаште З.В.Морозова кугурак пионервожатыйлан пашамыштен. Шке сомылжым шўм йўлен шуктен да йырже йоча-влакым моштен чумырен. Пионер-влакын тунемме пашаглан кугу тўткышым ойырен. Кажне отряд тошто кагазым, кўртньыпудыргым, ломыжым поген. Тимур команде-влак чолган пашамыштен. Пионер дружине Сотнур лесничествылан, «Дружба» совхозлан польшышым пуэн. Йоча-влак Кугу Ачамланде сарыште лийше ветераншамыч дене вашлийыныт. «Мыйын Элем – СССР» всесоюзный экспедицийыш чолган ушненыт. Школысо йоча организаций педагогике пашан кызытат пенгыде кылым куча.

Захар ВАСИЛЬЕВ.

«Мыйын еш архивем» республикысе конкурсышто уста пионервожатый нерген палдаренам (снимкыш-те) да кумшо верыш лектынам.

ветеранже З.В.Морозова дене

Волжский, Пōтъял.

Йодыш: кум лукан йошкар галстук мом ончыкта?

Вашмут: кум тукым (коммунист, комсомол, пионер) кокпаше вашкылым.

Йодыш: тудо молан йошкар тўсан?

Вашмут: йошкар тистын ужашыже.

«Пионер» мут (француз йылме гыч лектын) эн ончыч тўналше, але марте палыдымашке корным пыштыше еным ончыкта. Кокымшо умылтарымашыже – В.И.Ленин лўмеш пионер организацийыш шке кумылын ушнышо ег, йоча.

Тест

1. Пионер организаций эн ончыч кōн лўмжым нумалын?

- А) Владимир Ленин.
- Б) Спартак.
- В) Николай Бауман.

2. Российыште пионер организацийым могай ийыште чумыреныт?

- А) 1918 ий.
- Б) 1920 ий.
- В) 1922 ий.

3. «Взвейтесь кострами, синие ночи» пионер-влакын гимныштын авторжо.

- А) Владимир Огнев.
- Б) Сергей Костриков.
- В) Александр Жаров.

4. Мыняр ияш йоча-влакым пионерыш пуртеныт?

- А) 8 ияш. Б) 10 ияш.
- В) 14 ияш.

Галстук ешыштем - шарнымаш чоныштем

Пионерийлан —
100 ий

Йошкар-Оласе Мер-политик рүдериште «Мыйын еш архивем» республикысе конкурсым иктешленит. Тудым Марий Эл Республикысе йоча да подростко-влакын «Эр вий» ушемышт эрта-рен. Тений конкурс Всесоюзный пионер организацийын 100 ияш лүмгечыжлан пөлеклалтын да «Галстук мыйын ешыштем» маналтын. Финалыш лекше еш-влак «Муро семын кызытат шарнем...» фотосүрет, «Еш тоштер» тагаслаште мастарлыкштым ончыктенит. Пайремыш республикысе түрлө район да ола гыч 24 еш ушнен.

Йошкар-Ола гыч Катя ден Саша Шевелевмыт (снимкыште), ковашт, чүчүшт, авашт деч пионер жапысе илыш да паша нерген йодыштын, тошто газетлам шергалын, аралалт кодшо фотом, значокым, галстукым да моло арверым поген, ончерым чумыренит. Ты пашам ворандарен колташ ковашт полшарен.

— Кована Маргарита Леонидовна Голомидова (Кузнецова) Оршанке район Чирки школышто тунемын. Туштак тудым пионер радамыш пуртенит. Дружинышт партизанке Зоя Космодемьянская лүм-

жым нумалын. Рита кована дружине советын председателъже лийын. Школым тунем пытарымеке, шочмо школыштыжо вожатыйлан пашам ыштен. Руш йылме ден литературыш туныктен. Тудо пашан ветеранже, Калык просвещенийын отличникше. Чүчүна Сергей Иванович Голомидов 1982 ийыште пионер радамыш ушнен. 1984 ийыште «Артек» всесоюзный пионер лагерыште лийын. Лагерь гыч кондымо пөлекше, медальже,

Катя ден Саша Шевелевмыт «Еш тоштер» тагасыште икымше верым сенген налыныт.

чапкагазше-влак еш ончерыштына ик эн тўн верым айлат. Авана Елена Ивановна Шевелева пионер лийын. Лишыл ейна-влак мыланна пример улыт. Нунын гаяк чолга, лўддымө лияш тыршена, — ойлат Катя ден Саша.

Тагаслаште Семёновмыт (Марий Турек, Карлыган), Романов-Степановмыт (Советский, Алексеевский), Васильевмыт (Волжский, Пётъял), Богдановмыт (Марий Турек, Косолап), Сергеевмыт (Морко посёлко), Москалевмыт (Йошкар-Ола) еш-влак ойртемалтыныт.

Советский район Кельмаксола гыч Катя Беляева кокаже-влак А.Н.Рассолова да Л.Н.Мочалова дене пырля (снимкыште) «Муро семын кызытат шарнем...» фотосүрет тагасыште икымше верыш лектыныт. Алевтина Николаевна ден Людмила Николаевна пионер жап нерген поро шарнымашышт Катям конкурсыш ушнаш кумылан ден.

— Тошто газет гыч пўчкеден лукмо лаштыклам, фото-влакым, галстукым, значокым да молым посна папкыште аралена. Чыла тидым чемоданыш веранденна да моторын войзенна. Сылне фотом ышташ Интернетыште тўрлө видеом онченна, — ойла Катя. — Конкурслан көра пионер паша нерген шуко оңайым пален налынам. Иктым раш каласен кертам, ондак тимуровец-влак лийыныт гын, кызыт волонтер-шамыч улыт. Тугеже пионерийын шуктен шогымо сомылжым кызытат шуена. Мый «Эр вий» йоча организацийын еңжылан шотлалтам, поро пашам ышташ эре ямде улам. Тиде мемнан икымше кугу сеҥымашина да ончыкылыкклан кугу ошкыл.

Е.ИВАНОВА.

Авторын фотожо-влак.

Конкурс гыч моло фото-влакым https://vk.com/album-112863430_284239461 ссылке дене ончен кертыда.

Ямде улына

Изиэм годым октябрёнокын йошкар тўсан значокшо дене модаш йоратенам. Пионер галстукым шўйышкем кылдаш келшен. Тунам авам ойлен: «Чыла йочалан пионер лияш пиал шыргыжалын огыл. Йошкар галстукым поро, сайын тунемше-шамычлан веле пижыктенит. Пионер-влак товатмутым пуэныт». Мыят тунамсе пионер радамыш ушнен омыл. Но нунын поро пашашт нерген пален кушкынам. 5-ше классыште тунемме годым, 19 майыште иктанаш йолташем-влак дене погынен, кече лекмым ончаш миенна. Тулото йыр шинчын, мурым муренна, тўрлө модыш дене модынна. Кугурак класс гыч вожатый-влак шўешна йошкар галстукым кылденит да «Эре ямде лийза!» маныныт. «Эре ямде улына», – лийын вашмутна.

Даша ИВАНОВА.

Звенигово, 2-шо номеран Красногорский школ.

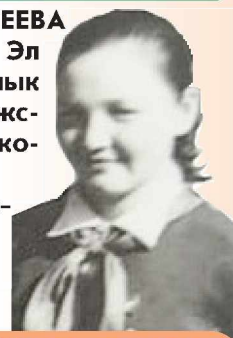
Сўретым чийалтыза.

Пионерийын атрибутшылан йошкар галстук, значок, пионер тисте, горн, тўмыр шотлалтыныт.

«Взвейтесь кострами, синие ночи» муро – пионерийын гимнже. Тудым 1922 ийыште А.Жаров ден С.Кайдан-Дёшкин возеныт.

«Ямде лий» 2022 ий 20 май

Любовь СЕРГЕЕВА (ВОЛКОВА), Марий Эл Республикын калык туныктышыжо, Волжский район Карай школын директоржо:

Мыят пионер лийынам

– Икымше классыш тунемаш кайымеке, ачам «Ямде лий» газетлан, «Мурзилка» журналлан под-пискым ыштыш. Пионерыш пурымеке, «Пионерская правда» толаш тўнале. Пионер радамыш ушнымо татше могай шерге ыле. Йошкар галстукшо тугай чевер, кум лукан, уэш да уэш кучен ончымо шуэш. Пионер-влакын газетлаш возкалымштым эре куанен лудым. Пионер лиймеке, мыят шукырак пайдале пашам виктарен кертам, шонышым. Шкежат газетлашке серкалаш кумылангым. Пашам-влакым савыкташ тўнальыч. Куанже мынаре ыле! Чолга юнкор лиймемлан «Пионерская правда» газет Почётан грамотым кучыктыш, а «Ямде лий» – «Артек» всесоюзный пионер лагерьыш путёвкым.

МАЙ		МАЙТУЛ-2022		ПУШКИНСКАЯ КАРТА
23	ПН 18:00	МАРИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕАТР ДРАМЫ ИМ. М. ШКЕТАНА ЮГОРНО Эпос / Песнь о вешем пути	А. Спиридонов А. Мокеев	1 час, 50 мин. театр Шкетана
24	ВТ 19:00	КОМИ-ПЕРИЯКЦИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДРАМАТИЧЕСКИЙ ТЕАТР ЗАРНИ ИНЬ. ЗОЛОТАЯ БАБА Пластический сказ	Н. Макарова	1 час, 20 мин. театр Шкетана
25	СР 15:00	МАРИЙСКИЙ ТЕАТР ЮНОГО ЗРИТЕЛЯ ПЕСНЯ ДИКОЙ ПЧЁЛКИ Драма / Ир мўжыгыш муржыко	З. Долгова	1 час, 40 мин. Марийский ЮЗ
25	СР 18:00	ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДРАМАТИЧЕСКИЙ ТЕАТР ЭРЪЗЯ. ЛЕГЯШИЙ К СВЕТУ Драма / Эрзя. Валдоос ливтия	В. Мишанина	1 час, 40 мин. театр Шкетана
26	ЧТ 18:00	ГОРНОМАРИЙСКИЙ ДРАМАТИЧЕСКИЙ ТЕАТР ЛЮДИ И ГОДЫ Драма / Элемвал да ивал	Н. Ильяков Э. Долгова	2 час, 15 мин. театр Шкетана
27	ПТ 13:00	ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЕАТР ОБСКО-УГОРСКИХ НАРОДОВ СКАЗКА НА БУБНЕ Музыкальный спектакль-экскурсия	С. Пронькина	45 мин. Марийский ЮЗ
27	ПТ 18:00	НАЦИОНАЛЬНЫЙ МУЗЫКАЛЬНО-ДРАМАТИЧЕСКИЙ ТЕАТР РЕСПУБЛИКИ КОМИ СЕРЕБРО ЛЬНА / Эзьсь шаба Лирическая комедия	О. Улишев С. Горчакова	2 час, 05 мин. театр Шкетана
28	СБ 15:00	ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕАТР УДИМТСКОЙ РЕСПУБЛИКИ МОЙ ДЕД ГОВОРИЛ... Sound-драма / Шуылос вал пестяте...	Ю. Гостепехова	2 час. Марийский ЮЗ
28	СБ 18:00	ГОСУДАРСТВЕННЫЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ ТЕАТР РЕСПУБЛИКИ КАРЕЛИЯ В САПОГЕ У БАБКИ ИГРАЛ ФОКСТРОТ Драма на финском языке	С. Пелтола	2 час. театр Шкетана
29	ВС 16:00	ТОРЖЕСТВЕННОЕ ЗАКРЫТИЕ ФЕСТИВАЛЯ	театр Шкетана	2 час.

Реклама.

КАССА (8362) 78-13-78

ШКЕТ

«Ямде лий» газет
Тўн редактор
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.
Индекс: П4696.
Тираж 1550 экз. Заказ
Формат – А-4-8.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: yamdelii.pf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Мари-Эл Республикысе культуру, печать да калык-влакын пашашт шотышто министерстве, «Кугарня» газет» кугыжаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийыште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный технологий да массовый коммуникаций сферым эскериме шотышто федеральный службын Юл кундем федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.
Номер – ПИ № ТУ52-01335,
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымышт тўрлө лийын кертыт. Серыш-влак монтгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издателынын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

Конкурс

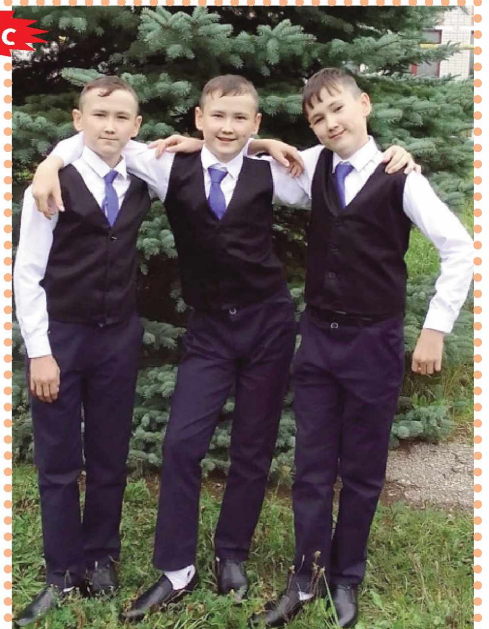
Модель улам

Эрай ЗОЛОТАРЁВ.
Параньга, Кугу Пумарий.

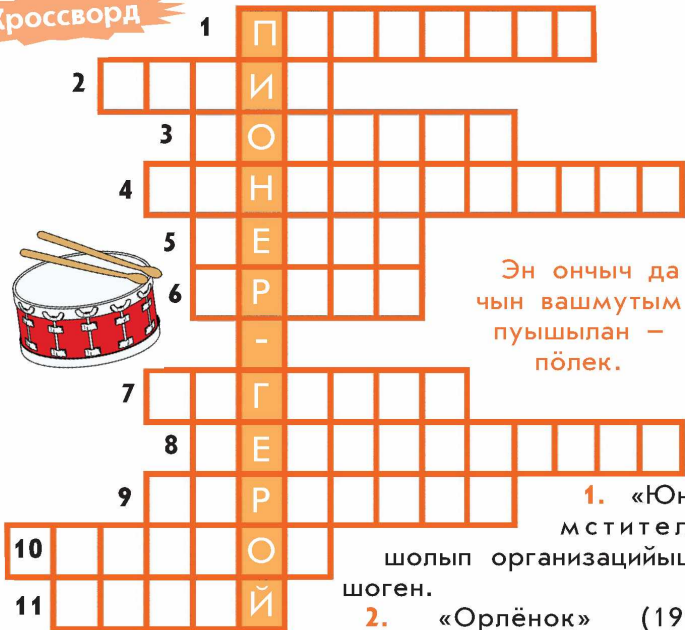

София СУЕРБАЕВА ден
Юлиана ШАРИФУЛЛИНА.
Пошкырт, Калтаса,
Кугу Келтей.

Алексей, Никита, Илья
ШАБДАРОВМЫТ.
Шернур, Марисола.

Кроссворд

Эн ончыч да
чын вашмутым
пуышылан –
пöлек.

1. «Юные мстители» шолып организацийште шоген.
2. «Орлёнок» (1957) фильм көлан пöлеклалтын?
3. Ю.Корольковын «Партизан Леня ...» повестьше.
4. Связной, разведчице лийын. Йорло рвезе семын чиен, партизан-влаклан кўлеш уверым погаш яллашке коштын.
5. Володя Дубининын шочмо верже.
6. Марат Казейын йöратыме имныжын лўмжö.
7. Кулак-влак ваштареш кучедалше пионер-герой. Колесниково селаште шочын.
8. Павлик Морозовын шочмо селаже.
9. «Смерть немецким оккупантам» манын возыман листовкым мумеке, кугу пашам тўнгалын.
10. «Зина Портнова» повестьын авторжо.
11. 1943 ий мартыште пионер отрядым утарен.

Анаграмме

Марий Эл Республикысе районлам палыза.

керТам + ур + ий =?

ур + нер + Ш =?

Курай + ик + ыр + м =?

лем + иК + ар =?

«Русская словесность» кружокын енгже-влак.

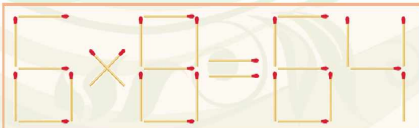
Волжский, Сотнур.

8 ойыртемым муза.

Интернетысе сўрет-влакым кучылтмо.

Кок шырпым
коранден, чын
вашмутым
ыштыза.